

Sygn. akt III Ca 746/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Gabriela Sobczyk

Protokolant Aleksandra Sado-Stach

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą we W.

przeciwko A. B.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 21 stycznia 2014 r., sygn. akt II C 266/13

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) **w punkcie 1 w ten sposób, że zasądza od pozwanego A. B. na rzecz powoda (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą we W. kwotę 1169,96 zł (tysiąc sto sześćdziesiąt dziewięć złotych i dziewięćdziesiąt sześć groszy) z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od kwoty 656,58 zł (sześćset pięćdziesiąt sześć złotych i pięćdziesiąt osiem groszy) od dnia 21 września 2012 r.;**

b) **a nadto w ten sposób, że dodaje punkt 4 o treści: zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 160,90 zł (sto sześćdziesiąt złotych i dziewięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;**

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. **przyznaje radcy prawnemu Ł. M. kwotę 110,70 zł (sto dziesięć złotych i siedemdziesiąt groszy) w tym 20,70 zł (dwadzieścia złotych i siedemdziesiąt groszy) podatku od towaru i usług, tytułem wynagrodzenia za pełnienie czynności kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego w postępowaniu odwoławczym, z tym że kwotę 67,02 zł (sześćdziesiąt siedem złotych i dwa grosze) przyznaje z zaliczki uiszczonej przez powoda, a kwotę 43,68 zł (czterdzieści trzy złote i sześćdziesiąt osiem groszy) z sum Skarbu Państwa;**

4. **zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 80,14 zł (osiemdziesiąt złotych i czternaście grosze) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;**

5. **nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 43,68 zł (czterdzieści trzy złote i sześćdziesiąt osiem groszy) tytułem zwrotu wydatków w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank Spółka Akcyjna we W. domagał się zasądzenia od pozwanego A. B. na swoją rzecz kwoty 1.305,53 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia 21 września 2012 r. od kwoty 656,58 zł oraz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 13 grudnia 2007 r. udzielił pozwanemu kredytu ratalnego numer (...) w kwocie 656,58 zł. Pozwany zobowiązany był do spłaty kredytu w miesięcznych ratach określonych w umowie. Wskazał, że mimo wezwań i monitów pozwany nie wywiązał się ze zobowiązania, a zobowiązanie stało się wymagalne w dniu 13 czerwca 2010 r. Wyjaśnił, że na kwotę dochodzoną pozwem składa się należność główna w wysokości 656,58 zł, odsetki za okres od 13 grudnia 2007 r. do dnia 20 września 2012 r. w kwocie 513,95 zł oraz opłaty i prowizje w wysokości 135 zł.

Zarządzeniem z dnia 16 września 2013 r. ustanowiono dla pozwanego, którego miejsce pobytu nie było znane kuratora procesowego w osobie radcy prawnego Ł. M..

W odpowiedzi na pozew kurator procesowy wniósł o oddalenie powództwa oraz o przyznanie wynagrodzenia za pełnienie funkcji. Nadto podniósł zarzut częściowego przedawnienia roszczenia.

W uzasadnieniu stanowiska wskazał, że powód błędnie podaje datę wymagalności zobowiązania na dzień 13 czerwca 2013 r. Wyjaśnił, że w myśl art. 118 k.p.c. roszczenie związane z prowadzenia działalności gospodarczej przedawnia się z upływem trzech lat od jego wymagalności. Roszczenie dochodzone pozwem jest takim roszczeniem. Stwierdził, iż termin przedawnienia roszczenia należy liczyć od każdej raty z osobna.

W związku z powyższym roszczenie podwoda co do rat płatnych do 13 września 2009 r. roszczenie powoda uległo przedawnieniu, a wezwanie pozwanego do zapłaty jego biegu nie przerwało. Podniósł, że ta sama zasada dotyczy odsetek od każdej z rat kredytu.

Ze stanowiskiem kuratora procesowego pozwany się nie zgodził.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 21 stycznia 2014r. Sąd Rejonowy w Gliwicach zasądził od pozwanego A. B. na rzecz powoda (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej we W. kwotę 197,01 zł (sto dziewięćdziesiąt siedem złotych 01/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 21 września 2012 r. do dnia zapłaty; w pozostałym zakresie powództwo oddalił; nadto przyznał kuratorowi procesowemu radcy prawnemu Ł. M. (M.) kwotę 221,40 zł, w tym 23% podatku VAT, tytułem wynagrodzenia, które należy wypłacić częściowo z zaliczki uiszczonej w tym celu przez powoda, to jest do kwoty 154,98 zł, a w pozostałej części ze Skarbu Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 13 grudnia 2007 r. pozwany zawarł z (...) Bank S.A. we W. (obecnie (...) Bank Spółka Akcyjna we W.) umowę na zakup towaru/ usług nr (...), na podstawie której Bank udzielił mu kredytu w wysokości 656,58 zł na okres od 13 grudnia 2007 r. do dnia 13 czerwca 2010 r. Kredyt wraz z odsetkami miał zostać spłacony przez pozwanego w 30 miesięcznych ratach płatnych do 13 dnia każdego miesiąca począwszy od 13 stycznia 2008 r.

Pozwany nie spłacił żadnej raty. W dniu 3 kwietnia 2012 r. powód sporządził wezwanie do zapłaty. Mimo wezwanie należność nie została uregulowana.

Sąd Rejonowy wskazał, że strony łączyła umowa kredytu, której warunki zostały określone w umowie (...) z dnia 13 grudnia 2007 r. Jak wynika z przedłożonych przez powoda dokumentów, mimo braku spłaty poszczególnych rat, umowa kredytu nie została wypowiedziana. Sąd Rejonowy uznał, że słuszne jest stanowisko kuratora procesowego, iż każda rata kredytu podlega w tej sytuacji odrębnemu przedawnieniu.

W myśl art. 118 k.p.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.

Roszczenie dochodzone pozwem wynika z prowadzonej przez powoda działalności i podlega 3 letniemu terminowi przedawnienia.

Pierwsza rata wymagalna była w dniu 13 stycznia 2007 r., kolejne 13 dnia każdego miesiąca, ostateczna 13 czerwca 2010 r.

Pozew został złożony w dniu 23 października 2012 r. i przerwał bieg terminu przedawnienia rat przypadających po tym dniu. Suma nieprzedawnionych rat stanowi kwotę 197,01 zł zasądzoną pozwem.

W pozostałym zakresie, dotyczącym należności głównej roszczenie pozwu podlegało oddaleniu wobec skutecznie podniesionego zarzutu przedawnienia roszczenia. W myśl art. 117 § 2 k.p.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia.

Sąd Rejonowy wskazał, że żądanie w zakresie odsetek ustalonych przez powoda na kwotę 513,95 zł nie poddaje się kontroli sadu, albowiem powód nie wskazał sposobu jego wyliczenia. Nie wskazał, też, czy są to odsetki ustawowe, czy umowne, a jeżeli umowne to nie określił ich wysokości (art. 6 k.c.).

Żądając kwoty 135 zł tytułem opłat i prowizji powód nie określił, na jakiej podstawie i w związku, z jakim zdarzeniem zostały ustalone, nie wskazał też sposobu wyliczenia wskazanej kwoty. Tym samym roszczenie w tym zakresie również nie poddawała się kontroli Sądu i w związku z tym podlegało oddaleniu (art. 6 k.c.).

Sąd Rejonowy wskazał, że odsetki ustawowe od kwoty 197,01 zł zasądzono od dnia 21 września 2012 r. na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 359 § 1 i 2 k.c.

Przyznał też wynagrodzenie kuratorowi, wskazując, że należy mu się za pełnienie swojej funkcji wynagrodzenie, którego wysokość uzależniona jest od rodzaju sprawy, stopnia jej złożoności oraz nakładu pracy.

Jako podstawę tego wynagrodzenia wskazał § 11 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1348 z 2002 r. z późniejszymi zmianami) w związku z § 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz. U. z dnia 9 grudnia 2013 r.) .

Apelację od tego wyroku złożyła powódka, zarzucając naruszenie prawa materialnego poprzez błędną jego wykładnię i zastosowanie, oraz uniemożliwienie dochodzenia przez powoda części dochodzonego powództwem roszczenia wynikającego z umowy dwustronnie zobowiązującej, świadczącej o roszczeniu. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że roszczenie powoda jest związane z działalnością gospodarczą i jako takie podlega trzyletniemu okresowi przedawnienia. Jednak powołał się na art. 69 ust.1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe, wskazując na definicję umowy kredytu. Wskazał, że z definicje tej jednoznacznie wynika, że roszczenie banku nie ma charakteru roszczenia o Zapatę świadczenia okresowego. Kontrahent banku otrzymuje bowiem od dyspozycji określoną kwotę pieniędzy i zobowiązany jest do jej zwrotu do określonego dnia. Skoro zaś jest to świadczenie jednorazowe a nie okresowe, zatem termin jego wymagalności należy łączyć z datą ostatecznej spłaty zadłużenia.

W niniejszej sprawie jest to data 13.06.2010r. zatem skoro pozew w niniejszej sprawie wpłynął w luty 2013r., to okres przedawnienia do tej chwili nie upłynął.

Powódka podniosła ponadto, w wyniku brak zapłaty przez pozwanego wniesiono doniesienie do prokuratury, co doprowadziło do wydania przeciwko pozwanemu wyroku skazującego z dnia 23.06.2009r., sygn. akt III K 1341/08 za

wyłudzenie tego kredytu. W tych okolicznościach zmienia się podstawa prawna i zgodnie z art. 125§1kc w zw. z art. 442¹§2kc termin przedawnienia wynosi 10 lat, a nawet 20 lat.

Podniósł, że w razie uznania przez Sąd zarzutów podniesionych przez stronę pozwaną pozwany uzyskałby dodatkową korzyść z popełnionego przestępstwa co byłoby oczywiście sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w związku z art. 5 kc.

Kurator pozwanego wniósł o oddalenie apelacji powoda w całości i przyznanie mu jako kuratorowi wynagrodzenia za postępowanie apelacyjne.

Wskazał, że spłacanie rat kredytowych jest jak najbardziej świadczeniem okresowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja w znacznej części zasługiwała na uwzględnienie.

Poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia uznać należy za prawidłowe. Należy je jedynie uzupełnić o ustalenie, że z przedstawionej do akt umowy kredytu wynika, że kredyt ten został udzielony na okres do 13 czerwca 2010r. ponadto zgodnie z ust.5 umowy, za okres opóźnienia z spłacie raty lub jej części bank nalicza odsetki od zadłużenia przeterminowanego (odsetki karne) stopa tych odsetek ma charakter zmienny, i jest równa czterokrotności aktualnej na dany dzień stopy lombardowej NBP.

Z umowy tej wynika ponadto, że strony nie przewidziały procentowanie umowne 0% od udzielonego kredytu, zatem ustalone raty kredytu nie zawierały w sobie odsetek.

Z powyższym uzupełnieniem Sąd Okręgowy przyjmuje ustalenia Sądu Rejonowego za własne.

Sąd Okręgowy nie podziela stanowiska Sądu Rejonowego, jakoby w sprawie niniejszej zarzut przedawnienia okazał się zasadny. Rację ma przy tym Sąd Rejonowy, że w okolicznościach sprawy rozważeniu podlegał trzyletni termin przedawnienia przewidziany dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

W dacie wniesienia pozwu nie upłynął okres trzech lat od okresu, na jaki udzielono pozwanemu kredytu.

Jakkolwiek jego spłata rozłożona została na raty, jednorazowy charakter świadczenia powoda wobec pozwanego (udzielony kredyt) nakazuje przyjąć, na potrzeby ustalenia, czy doszło do przedawnienia, za termin wymagalności tego kredytu jako całości ustalony w umowie termin spłaty ostatniej raty (termin do jakiego udzielono pozwanemu kredytu- tj 13 czerwca 2010r.. Odmienne interpretacja prowadziłaby do wniosku, że należności z tytułu kredytu udzielonego na okres dłuższy niż 3 lata przedawniają się w części przed terminem na jaki kredyt został udzielony, co z uwagi na fakt, że kredyt udzielany jest w konkretnej kwocie i w czasie biegu okresu na jaki został udzielony każda ze stron jest związana umową w całości, a zatem winna liczyć się z obowiązkiem zwrotu dłużnej sumy.

Rozłożenie spłaty kredytu na raty nie daje podstaw do uznania, że świadczenie pozwanego ma charakter okresowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 1998r., III CKN 578/98). Powyższe rozważania doprowadziły Sąd Okręgowy do uznania, że należność objęta pozwem w znacznej części zasługuje na uwzględnienie.

Nawet jednak gdyby nie podzielić wskazanego poglądu nadmienić należy, że w apelacji powód powołał się na wyrok karny, wskazując że pozwany został skazany za wyłudzenie tego właśnie kredytu. Jakkolwiek powołanie tej okoliczności nastąpiło późno, jednak zwrócić należy uwagę, że pozwany nie odnosząc się do niej przyznał zaistnienie tej okoliczności (art. 230 kpc), zatem nie wymagała ona dowodu. Zatem w grę wchodził w tych okolicznościach art.442¹§2kc i przewidziany w nim 20- letni termin przedawnienia.

Z powyższych powodów zgłoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia uznać należało za niezasadny.

Odnośnie skapitalizowanego roszczenia odsetkowego, wbrew stanowisku podniesionemu przez Sąd Rejonowy uznać należało, że znajduje ono uzasadnienie w ust.5 umowy kredytu. Ich naliczanie nie stoi przy tym w sprzeczności z art. 482kc, skoro z umowy wynika, że wskazane raty kredytu nie zawierają w sobie odsetek.

Kontrola rachunkowa wyliczonych odsetek karnych od poszczególnych rat kredytu doprowadziła Sąd Okręgowy do wniosku o tym, że roszczenie to jest uzasadnione do kwoty 513,38zł. Różnica w porównaniu z roszczeniem zgłoszonym w pozwie wynika najprawdopodobniej z tego, że obliczając odsetki przeterminowane Sąd Okręgowy uwzględnił, że w odniesieniu do niektórych rat data płatności raty przypadła na dzień wolny od pracy, a zatem odsetki nie mogły być naliczane od dnia następnego, ale dopiero od kolejnego (art.115 kc).

Treść ust.5 umowy uzasadnia też zgłoszone w pozwie roszczenie odsetek umownych w wysokości czterokrotności aktualnej na dany dzień stopy lombardowej NBP od roszczenia głównego, a to kwoty 656,58 zł od dnia 21 września 2012r, a to od dnia następnego od dnia na który powód dokonał skapitalizowania odsetek dochodzonych za okres wcześniejszy.

Za całkowicie niewykazane natomiast należało uznać zgłoszone w pozwie żądanie zapłaty kwoty 135 zł z tytułu kosztów, opłat i prowizji. Powód nie przedstawił bowiem żadnych dokumentów z których wynikałaby podstawa do pobrania takich opłat czy kosztów ani nie udowodnił ich poniesienia. Art. 6 kc w tej części zatem doprowadził Sąd Okręgowy do uznania zasadności rozstrzygnięcia o oddaleniu powództwa.

Z powołanych względów zmieniono zaskarżony wyrok w sposób wskazany w sentencji na podstawie art. 386§1kpc. Dalej idącą apelację jako niezasadną oddalono na podstawie art. 385 kpc. Jednocześnie rozstrzygnięto też o kosztach procesu, ale jedynie w części w jakiej doszło do zmiany zaskarżonego wyroku. Zauważyć bowiem należy, że zasądzając kwotę 197,01zł Sąd Rejonowy nie orzekł jednocześnie o kosztach procesu co do uwzględnionego żądania. Skoro strony nie wniosły o uzupełnienie wyroku, ta część kosztów, jak odnosiła się do uwzględnionego i niezaskarżonego rozstrzygnięcia nie mogła być zatem przedmiotem orzekania przez Sąd Okręgowy, Sąd Okręgowy zatem przy rozstrzygnięciu o kosztach postępowania przed Sądem I instancji uwzględnił jedynie roszczenie zasądzone dopiero w wyroku Sądu odwoławczego.

Z tych powodów na podstawie art. 100 kpc orzeczono o wskazanych kosztach stosownie do wyniku postępowania. Jednocześnie przyznano kuratorowi nieznanego z miejsca pobytu pozwanego wynagrodzenie za czynności w postępowaniu odwoławczym na podstawie § 12 ust.1 pkt 1 w zw, z § 6 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jedn. Dz. U. z 2013 poz. 490) w związku z § 1 ust.1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz. U. poz. 1476). Przyznano część tego wynagrodzenia z niewykorzystanej zaliczki uiszczonej przez powoda.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie 100 kpc w zw. z art.391§1kpc, zaliczając na poczet kosztów postępowania odwoławczego poniesionych przez powoda uiszczoną przez niego opłatę od apelacji oraz wykorzystaną w postępowaniu odwoławczym zaliczkę. Zasądzona kwota uwzględnia okoliczność, że w postępowaniu odwoławczym powód wygrał w postępowaniu odwoławczym w 88%. Jednocześnie wydatek w postaci części wynagrodzenia kuratora pokrytego tymczasowo ze Skarbu państwa nakazano pobrać od pozwanego – jako przegrywającego w tym postępowaniu w przeważającej części – na podstawie art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych(t. jedn. Dz. U. z 2010 nr 90 poz. 594 ze zm.). takie rozstrzygnięcie zapewni poniesienie przez obie strony kosztów postępowania odwoławczego w wysokości odpowiadającej wygranej i przegranej (tj. pozwany w 88%, a powód w 12%).

SSO Gabriela Sobczyk